

Na osnovu člana 52. stav 3, u vezi sa članom 32. stav 2. i članom 34. Osnovnog zakona o zaštiti na radu ("Službeni list SFRJ", br. 15/65 i 28/66), u saglasnosti sa Saveznim savetom za zdravstvo i socijalnu politiku, Savezni savet za rad propisuje

Pravilnik o opremi i postupku za pružanje prve pomoći i o organizovanju službe spasavanja u slučaju nezgode na radu

Pravilnik je objavljen u "Službenom listu SFRJ", br. 21/71 od 11.5.1971. godine. Vidi: čl. 69, tač. 22. Zakona - RS, 42/91-1. Vidi: čl. 69, tač. 31) Zakona - RCG, 35/98-1.

I. OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuju se postupak za pružanje prve pomoći i organizovanje službe spasavanja, materijal odnosno oprema potrebna za pružanje prve pomoći, kao i uslovi koje u pogledu stručnosti treba da ispunjavaju lica za vršenje tih poslova.

Odredbe ovog pravilnika primenjuju se u radnim i drugim organizacijama, organima, društveno-političkim zajednicama i kod drugih pravnih i fizičkih lica kod kojih su zapošljena lica na radu (u daljem tekstu: organizacije).

Član 2.

Povređenim i naglo obolelim licima na radu, obezbeđuje se brzo pružanje prve pomoći na licu mesta, a u skladu sa savremenim metodama pružanja prve pomoći.

Član 3.

Organizacije u kojima postoje naročite opasnosti i posebni uslovi rada predviđaju opštim aktom sprovođenje posebnih mera za pružanje prve pomoći i organizovanje službe spasavanja prema odredbama ovog pravilnika.

Član 4.

Pružanjem prve pomoći na mestu udesa mora se neodložno obezbediti otklanjanje neposredne opasnosti po život i zdravlje povređenog odnosno naglo obolelog lica.

Član 5.

Povređenom ili naglo obolelom licu na radu mora se odmah pružiti prva pomoć na najbližem mestu, na kome se može ona pružiti, da ne bi nastupile teže posledice usled odlaganja.

Organizacija će odrediti da svako zapošljeno lice bude upoznato na kom mestu može potražiti i kome licu se može obratiti za pružanje prve pomoći u slučaju povrede ili iznenadnog oboljenja.

Pozivanje hitne lekarske pomoći ne sme izazvati nikako odlaganje u neposrednom i brzom pružanju prve pomoći.

Član 6.

Prvu pomoć pružaju posebno za to osposobljena lica za pružanje prve pomoći povređenim odnosno naglo obolelim radnicima.

Radnici koji rade na radnim mestima sa povećanom opasnošću od povređivanja i zdravstvenih oštećenja, moraju biti obučeni da mogu i sami sebi pomoći ako su u opasnosti odnosno ako se povrede ili naglo obole.

II. PRUŽANJE PRVE POMOĆI

1. Materijal i oprema za pružanje prve pomoći

Član 7.

Kod svih radova, bez obzira na broj zapošljenih lica, mora postojati ormarčić ili torba snabdevena sanitetskim materijalom i sredstvima za pružanje prve pomoći.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, organizacije odnosno radilišta na kojima je zapošljeno manje od 10 radnika moraju imati najmanje tri sterilna prva (zaštitna) zavoja, 50 g vate, jedan komad flaster-zavoja, jednu manju anatomsku pincetu i makaze sa zavrnutom glavicom, a ako postoji povećana opasnost od povređivanja, mogu se postaviti ormarčići sa potrebnim sanitetskim materijalom za pružanje prve pomoći.

Član 8.

U svakoj organizaciji odnosno radilištu, mora na svakih 50 zapošljenih radnika postojati ormarčić snabdeven sanitetskim materijalom i sredstvima za pružanje prve pomoći (u daljem tekstu: ormarčić za prvu pomoć).

U ormarčiću iz stava 1. ovog člana mora se uvek najmanje nalaziti sledeći sanitetski materijal:

- 1) 2 komada flaster-zavoja;

- 2) 5 manjih i 5 većih sterilnih prvih (zaštitnih) zavoja;
- 3) 4 komada kaliko-zavoja dužine 5 m a širine 8 cm;
- 4) 2 trouglaste marame i 4 sigurnosne igle ("ziherice");
- 5) 3 paketića bele vate po 10 g i 1 paket proste vate od 100 g;
- 6) 6 komada naprstaka od kože u tri veličine;
- 7) 1 manja anatomska pinceta;
- 8) 1 makaze za rezanje zavoja, sa zavrnutom glavicom;
- 9) 1 Esmarh guma 80 do 100 cm dužine a 2,5 cm širine;
- 10) 4 udlage za prelom kostiju vatrane, i to 2 komada Kramerovih po 100 cm i 2 komada po 50 cm dužine a 10 cm širine.

Ormarčić se stalno mora održavati u urednom stanju. Zabranjeno je stavljati u takav ormarčić materijal i predmete koji se ne smatraju sanitetskim materijalom.

Član 9.

Organizacija može odrediti da se ormarčić iz člana 8. ovog pravilnika popuni i drugim sanitetskim materijalom i sredstvima, uzimajući u obzir mogućnost naročitih povreda u odnosnoj organizaciji odnosno na radilištu, kao što su opekotine, trovanja, ujedi zmija i sl.

Član 10

Utrošeni materijal iz člana 8. ovog pravilnika mora se odmah nadopuniti drugim odgovarajućim materijalom. Radi toga, organizacija odnosno radilište dužno je da ima u rezervi najmanje dvostruku količinu sanitetskog materijala iz tač. 1. do 6. stava 2. člana 8. ovog pravilnika, a ako je organizacija odnosno radilište od najbližeg mesta snabdevanja sanitetskim materijalom udaljeno više od 50 km - najmanje trostruku količinu. Taj materijal se čuva na za to određenom mestu.

Član 11.

Ormarčić za prvu pomoć mora biti smešten na lako pristupačnom mestu i na spoljašnjoj strani nositi znak crvenog krsta.

Na ormarčiću iz stava 1. ovog člana mora biti označeno:

- 1) adresa najbližeg lekara (eventualno i telefonski broj);
- 2) adresa i telefonski broj najbliže zdravstvene ustanove;
- 3) za pojedine radne smene: imena lica osposobljenih i određenih za pružanje prve pomoći.

Član 12.

U svakom ormarčiću za prvu pomoć treba da se nalazi uputstvo za rukovanje sredstvima za pružanje prve pomoći i kratko uputstvo o načinu pružanja prve pomoći pri povredama i naglim oboljenjima radnika na radu.

Uputstvo za rukovanje sredstvima za pružanje prve pomoći i uputstvo o načinu pružanja prve pomoći moraju biti istaknuta i na radnim mestima sa povećanom opasnošću od povređivanja i zdravstvenih oštećenja.

Član 13.

Ormarčić za prvu pomoć mora biti zaključan. Ključ se mora nalaziti kod lica koje je osposobljeno i određeno za pružanje prve pomoći u odnosnoj radnoj smeni i ne sme se iznositi van organizacije odnosno radilišta. Rezervni ključ mora se nalaziti kod rukovodioca odnosno odeljenja ili radilišta.

Član 14.

Ako se u krugu organizacije odnosno radilišta nalazi zdravstvena stanica ili druga zdravstvena organizacija, umesto ormarčića iz člana 8. ovog pravilnika postaviće se u pojedinim odeljenjima odnosno na pojedinim radilištima torba od kože ili od nepromočivog jakog platna snabdevena sanitetskim materijalom iz člana 7. ovog pravilnika.

Član 15.

Ako u organizaciji odnosno na radilištu postoji potreba ulaženja u prostorije, rezervoare, jame i slična mesta na kojima može doći do razvijanja otrovnih gasova i para, potrebno je da, pored ostale opreme za pružanje prve pomoći, postoje i najmanje dva izolaciona aparata sa komprimovanim kiseonikom, kao i lica osposobljena za rukovanje tim aparatima.

Kod radova kod kojih postoji mogućnost trovanja gasovima, mogućnost davljenja i sličnih nezgoda, moraju postojati stalno u pripremi naprave za spasavanje i sredstva za pružanje prve pomoći sa kiseonikom i kompletnom opremom (nosila, pulmotor ili inhalator, protivotrovi). Takvim napravama i sredstvima za pružanje prve pomoći rukuju za to naročito osposobljena lica.

Član 16.

U organizaciji odnosno na radilištu na kome postoji povećana opasnost od povređivanja i oštećenja zdravlja moraju postojati podesna nosila za prenošenje povređenih odnosno naglo obolelih lica. Takva nosila moraju radi prenošenja povređenog odnosno naglo obolelog lica, u pogledu konstrukcije, odgovarati svojoj nameni. Nosila moraju stajati na određenom mestu.

Član 17.

Radi obezbeđivanja ukazivanja pomoći i prevoženja povređenih ili obolelih radnika na šumskom, građevinskom ili sličnom radilištu mora biti obezbeđeno prevozno sredstvo za prevoz povređenog odnosno naglo obolelog lica. Prevozno sredstvo mora biti podešeno tako da se lice kome je potrebna lekarska pomoć može prevoziti u ležećem stavu (na nosilima).

2. Organizovanje pružanja prve pomoći

Član 18.

Organizovanje pružanja prve pomoći mora biti u svakoj radnoj smeni sprovedeno tako da obezbeđuje normalno pružanje prve pomoći povređenim odnosno naglo obolelim licima.

Član 19.

Organizovanje pružanja prve pomoći radnicima zapošljenim pri radovima na eksploataciji šuma vrši se po odredbama čl. 133. do 135. Pravilnika o higijenskim i tehničkim zaštitnim merama pri radu na eksploataciji šuma ("Službeni list FNRJ", br. 41/61).

Član 20.

Organizovanje pružanja prve pomoći radnicima koji rade u kesonu vrši se po odredbama čl. 170. do 172. Pravilnika o zaštiti na radu u građevinarstvu ("Službeni list SFRJ", br. 42/68).

Član 21.

Za pružanje prve pomoći licima zapošljenim na morskim brodovima važe posebne mere za zdravstvenu zaštitu tih i drugih lica koja se prevoze morskim brodovima predviđene u tač. 64 -74. Pravilnika o higijenskim i tehničkim zaštitnim merama na morskim brodovima ("Službeni list FNRJ", br. 6/57 i 32/58).

Član 22.

Za pružanje prve pomoći licima zapošljenim na plovnim objektima unutrašnje plovidbe na rekama, kanalima i jezerima važe posebne mere za zdravstvenu zaštitu tih i drugih lica koja se prevoze takvim plovnim objektima predviđene u čl. 75. do 85. Pravilnika o tehničkim i zdravstveno-tehničkim zaštitnim merama na plovnim objektima unutrašnje plovidbe ("Službeni list FNRJ", br. 20/50).

3. Osposobljavanje lica za pružanje prve pomoći

Član 23.

Za pružanje prve pomoći organizacija mora imati dovoljan broj osposobljenih i uvežbanih lica u tehnici previjanja povreda, u zaustavljanju krvarenja, u pružanju pomoći od udara električne struje, u postavljanju udloga kod kostoloma, u primenjivanju različitih metoda oživljavanja, kao i u uklanjanju, smeštaju i prenosu povređenog odnosno naglo obolelog lica i dr.

Član 24.

Za pružanje prve pomoći mora biti osposobljeno tehničko i nadzorno osoblje (predradnici, poslovođe, majstori, upravnici, nadzornici i sl.), kao i najmanje 2% od ukupnog broja radnika koji su zapošljeni u jednoj radnoj smeni.

Član 25.

Način osposobljavanja lica za pružanje prve pomoći, kao i polaganje ispita i obrazovanje komisija, regulišu se opštim aktima organizacija.

III. SLUŽBA SPASAVANJA

Član 26.

U organizacijama u kojima postoji posebna opasnost od eksplozije, požara, pojave otrovnih gasova i drugih štetnih uticaja mora se, radi pružanja prve pomoći povređenim licima u slučaju udesa i radi omogućavanja kretanja i vršenja neophodnih poslova na otklanjanju kvarova na uređajima i u prostorijama sa otrovnim, zagušljivim i drugim škodljivim gasovima, organizovati stalna služba spasavanja odnosno stanica za spasavanje.

Organizacija stalne službe spasavanja i opremanje takve službe sredstvima za spasavanje određuju se opštim aktom organizacije zavisno od vrste opasnosti, vrste i konstrukcije objekata u kojima se opasnost može pojaviti, broja ugroženih lica i drugih okolnosti specifičnih za delatnost organizacije iz stava 1. ovog člana, kao i u skladu sa potrebama službe civilne zaštite.

1. Stanica za spasavanje

Član 27.

Stanica za spasavanje mora imati određenu opremu potrebnu za spasavanje, kao i osoblje osposobljeno za rukovanje tom opremom (jedinicu za spasavanje).

Stanica za spasavanje služi za smeštaj opreme za spasavanje i kao zborna mesto jedinice za spasavanje prilikom vežbi i u slučaju uzbune.

Stanica za spasavanje treba, po pravilu, da bude smeštena u blizini ugroženih objekata. Na ulaznim vratima stanice treba postaviti dobro uočljiv i noću osvetljen natpis: "Stanica za spasavanje".

Član 28.

Prostorije stanice za spasavanje moraju biti prostrane, suve, svetle, obezbeđene od požara i zaštićene od prašine. One moraju imati električno osvetljenje.

U prostorijama stanice za spasavanje moraju se održavati vlaga i temperatura u smislu odredaba Pravilnika o opštim merama i normativima zaštite na radu za građevinske objekte namenjene za radne i pomoćne prostorije ("Službeni list SFRJ", br. 27/67).

Ulazna vrata stanice za spasavanje, kad se stanica ne koristi, moraju biti zaključana. Ključevi ulaznih vrata moraju biti smešteni u sandučiću sa staklenim prozorčićem kraj samih vrata i kod starešine jedinice za spasavanje.

Član 29.

Stanica za spasavanje treba, po pravilu, da ima sledeću opremu za spasavanje:

1) određeni broj izolacionih aparata za disanje sa potpunom opremom (boce sa kiseonikom ili vazduhom, upijače CO₂ i dr.) u ispravnom i uvek upotrebljivom stanju, sa potrebnim brojem rezervnih delova aparata za disanje i rezervnom opremom za svaki aparat, kao i uređaj za ispitivanje nepropusnosti i ispravnosti aparata za disanje i uređaj za dezinfekciju usnika, maski i aparata za disanje;

2) najmanje onaj broj električnih sigurnosnih akumulatorskih svetiljki koji odgovara broju aparata za disanje i najmanje dve takve svetiljke kao rezervno osvetljenje stanice za spasavanje;

3) najmanje jedan revivator (pulmotor) ili inhalator sa kiseonikom;

4) uređaje za mikroklimatska vremenska merenja i druga merenja i preciznu vagu za merenje ispravnosti upijača CO₂ (kalijumove patrone);

5) potrebne uređaje, alat, pribor i materijal za hitne intervencije za spasavanje;

6) indikatore za ispitivanje gasova, i to naročito ugljenmonoksida, ugljendioksida, ugljenvodonika, sumporvodonika i drugih otrovnih ili zagušljivih gasova;

7) potreban broj torbi sa sanitetskim materijalom za pružanje prve pomoći;

8) određeni broj samospasilaca, ali ne manji od broja aparata za disanje;

9) odgovarajuće komunikaciono sredstvo za sporazumevanje (prenosni telefon, pojačalo, toki-voki i dr.) za vreme akcije spasavanja.

Oprema za spasavanje iz stava 1. ovog člana može se dopuniti ili zameniti drugom opremom, ako se shodno odredbi stava 2. člana 26. ovog pravilnika i na osnovu iskustava pokaže celishodnost i potreba takve opreme za ciljeve spasavanja u odnosnoj organizaciji.

Član 30.

U stanici za spasavanje mora na vidnom mestu biti istaknut spisak članova jedinice za spasavanje sa oznakom njihovog stana i brojevima njihovih telefona i uputstva za rad jedinice za spasavanje sa grafičkim prikazom signala za poziv jedinice i brojevima telefona opštinskog organa nadležnog za unutrašnje poslove, kao i spisak inventara stanice.

Aparati za disanje moraju biti smešteni na pogodnom mestu, zaštićeni od sunca i prašine. Ormari u kojima su smešteni takvi aparati ne smeju se

zaključavati. Aparate za disanje, usnike i maske treba označiti brojevima. Neupotrebljivi odnosno oštećeni aparati za disanje i njihovi delovi moraju se ukloniti na za to određeno mesto.

U stanici za spasavanje mora se nalaziti knjiga o službi spasavanja sa podacima o pojedinim akcijama i sa evidencijom o ispitivanju aparata za disanje, njihovih sastavnih delova i pribora i o njihovoj zameni.

Član 31.

Organizacije iz člana 26. ovog pravilnika smeju koristiti samo one tipove izolacionih aparata za disanje koji ispunjavaju uslove propisane Pravilnikom o sredstvima lične zaštite na radu i ličnoj zaštitnoj opremi ("Službeni list SFRJ", br. 35/69).

Član 32.

Stanica za spasavanje u organizaciji ugroženoj od eksplozivnih gasova ili požara mora imati potreban broj izolacionih aparata za disanje, a najmanje dva takva aparata.

Stanica za spasavanje treba, po pravilu, da ima aparate za disanje istog tipa. Ako aparati za disanje koje ima stanica nisu istog tipa, svaki član jedinice za spasavanje mora biti uvežban tako da se može služiti svim tipovima aparata za disanje kojima stanica raspolaže.

Član 33.

Boce za kiseonik moraju se povremeno ispitivati prema važećim propisima o sudovima pod pritiskom. Boce moraju biti napunjene kiseonikom pod pritiskom od 150 atmosfera a najmanje pod pritiskom od 145 atmosfera. Hemijska čistoća kiseonika u bocama mora da iznosi najmanje 98%.

Boce sa kiseonikom ne smeju biti uprljane uljem niti mazivom od grafita i ulja ili drugim masnoćama. Delove uređaja za pretakanje kiseonika, kao i ventile na bocama za kiseonik, treba podmazivati mešavinom glicerina i vode u odnosu 1 : 4. Podmazivanje takvih delova uljem zabranjeno je.

Član 34.

U aparatima za disanje smeju se upotrebljavati samo upijači CO₂ (kalijumove patrone) koji nisu bili ranije otvarani i čije povećanje u težini ne iznosi više od 50 grama u odnosu na težinu označenu na omotaču patrone.

Upijači CO₂ moraju imati atest proizvođača. Na omotaču upijača CO₂ moraju biti neizbrisivo označeni fabrički broj, dan i godina punjenja i njihova težina zajedno sa zatvaračima.

Upijači CO₂ čija se težina u odnosu na naznačenu na omotaču povećala preko 50 ali ne preko 100 g za vreme uskladištenja, smeju se koristiti samo za vežbu.

Kontrola ispravnosti upijača CO₂ vaganjem mora se vršiti najmanje jedanput u šest meseci.

Član 35.

Opštim aktom organizacije određuje se stručno lice koje će izolacione aparate za disanje, uređaje i ostali pribor i opremu stanice za spasavanje održavati u ispravnom stanju i ispitivati njihovu ispravnost. Povremenu kontrolu održavanja i ispitivanja takvih aparata, uređaja, pribora i opreme vrši starešina jedinice za spasavanje odnosno drugo stručno lice koje odredi organizacija.

Upotrebljeni aparati za disanje moraju se pre smeštaja u stanicu za spasavanje dobro očistiti i pripremiti za narednu upotrebu.

2. Jedinica za spasavanje

Član 36.

Organizacije iz člana 26. ovog pravilnika određuju opštim aktom pravila stanice za spasavanje i organizaciju službe spasavanja zavisno od vrsta opasnosti, rasprostranjenosti ugroženih objekata, broja zapošljenih lica na ugroženim radnim mestima i drugim okolnostima koje mogu biti od uticaja na bezbednost radnika i imovine.

Član 37.

U svakoj stanici za spasavanje obrazuje se jedinica za spasavanje.

U jedinicu za spasavanje radnici se učlanjuju dobrovoljno, a nadzorno-tehničko osoblje po službenoj dužnosti.

Članovi jedinice za spasavanje vrše poslove spasavanja pored svojih redovnih dužnosti.

U većim stanicama za spasavanje mogu se, po potrebi, odrediti i profesionalni članovi jedinice za spasavanje.

Član 38.

Jedinica za spasavanje sastoji se od rukovodioca jedinice (u daljem tekstu: starešina jedinice), njegovog zamenika i članova.

Starešina jedinice za spasavanje i njegov zamenik određuju se opštim aktom organizacije iz reda nadzorno-tehničkog osoblja. Starešina jedinice može biti i tehnički rukovodilac organizacije ili pogona.

Za članove jedinice za spasavanje određuju se, po pravilu, kvalifikovani radnici sa najmanje tri godine radnog staža i po jedan radnik od svake struke zastupljene u organizaciji (električar, bravar i dr.).

Član 39.

Članovi jedinice za spasavanje mogu biti samo lica do 45 godina života za koja se lekarskim pregledom utvrdi da imaju zdravo srce i zdrave organe za disanje, normalan pritisak krvi, dobar sluh, vid i prednje zube, da nisu alkoholičari i da ne boluju od polne ili kožne bolesti.

Zdravstveno stanje članova jedinice za spasavanje mora se jedanput godišnje kontrolisati, kao i posle svake preležane teže ili duže bolesti.

Član 40.

Pri određivanju broja članova jedinice za spasavanje, u pravilima stanice za spasavanje iz člana 36. ovog pravilnika treba broj članova jedinice da bude dva puta veći od broja izolacionih aparata za disanje.

Jedinica za spasavanje ne može imati manje od 12 članova.

Najmanje jednu trećinu članova jedinice za spasavanje moraju sačinjavati lica koja stanuju u neposrednoj blizini organizacije odnosno pogona u kome je stacionirana stanica za spasavanje. Članovi jedinice treba da budu raspoređeni srazmerno na sve radne smene.

Član 41.

Jedinica za spasavanje deli se na ekipe. Ekipa se sastoji od najmanje tri člana uključujući i vođu ekipe i njegovog zamenika. Ako u akciji spasavanja učestvuje samo jedna ekipa, ona mora imati najmanje pet članova.

Vođu ekipe i njegovog zamenika određuje starešina jedinice iz reda lica koja su snalažljiva i koja dobro poznaju postrojenja i prostorije u organizaciji odnosno njenim pogonima (bravara, električara i dr.).

Član 42.

Starešina jedinice za spasavanje dužan je naročito:

- 1) starati se da jedinica za spasavanje po svom sastavu i broju članova uvek bude spremna za akciju spasavanja;
- 2) brinuti se za redovnu zalihu opreme i rezervnih sastavnih delova aparata za disanje i drugog materijala i opreme u stanici za spasavanje;
- 3) vršiti povremenu kontrolu nad ispitivanjem ispravnosti izolacionih i drugih aparata za disanje i njihovih delova i druge opreme za spasavanje;
- 4) voditi evidenciju o službi spasavanja;
- 5) starati se o hitnom obaveštavanju članova jedinice za spasavanje i nadležnih organa o ozbiljnim slučajevima.

Član 43.

Osposobljavanje članova jedinice za spasavanje vrši se putem kurseva, koji obuhvataju teorijsku nastavu i praktične vežbe.

Opštim aktom organizacije regulišu se program teorijske nastave i program vršenja praktičnih vežbi kojima se vrši obuka članova jedinice za spasavanje.

Član 44.

Radi oslobađanja članova jedinice od panike i radi sistematskog navikavanja na intervencije za slučaj akcije za spasavanje, moraju se najmanje dva puta godišnje preduzeti vežbe koje odgovaraju ozbiljnom slučaju udesa.

Najmanje jedanput godišnje mora se dati znak za uzbunu, radi proveravanja pripravnosti jedinice za spasavanje i ispravnosti opreme.

Član 45.

Članovima jedinice za spasavanje mogu postati samo ona lica koja su pored ispunjenih uslova iz člana 38. stav 3. i člana 39. ovog pravilnika, sa uspehom položila ispit po završenom kursu i završenim vežbama iz čl. 43. i 44. ovog pravilnika pred komisijom koju obrazuje organizacija.

Član 46.

Pismena uputstva za rad jedinice za spasavanje u organizaciji izdaje tehnički rukovodilac. Ova uputstva moraju se uručiti svakom članu jedinice za spasavanje.

Uputstva iz stava 1. ovog člana moraju obuhvatiti organizaciju jedinice za spasavanje i njene zadatke, dužnosti starešine i članova jedinice, način čuvanja, rukovanja i ispitivanja aparata za disanje, vršenje obuke i vežbi, kao i postupanje u slučaju intervencije.

Član 47.

Članovi jedinice za spasavanje dužni su odmah doći u stanicu za spasavanje čim čuju signal za uzbunu ili budu obavešteni o potrebi dolaska na drugi način. U stanici za spasavanje članovi jedinice uzimaju aparate za disanje i postupaju prema naređenju starešine jedinice odnosno tehničkog rukovodioca pogona ili lica određenog u planu odbrane i spasavanja u slučaju udesa.

Član 48.

O svakoj upotrebi aparata za disanje radi intervencije mora se voditi evidencija u knjizi o službi spasavanja iz člana 30. stav 3. ovog pravilnika. Takva evidencija treba da sadrži kratki opis uzroka preduzimanja akcije, zapažanja o upotrebi i sigurnosti funkcionisanja aparata za disanje i o telesnom i duševnom stanju članova jedinice za spasavanje u toku i posle akcije, kao i opis radova koji su izvršeni i vreme njihovog trajanja.

Član 49.

O održanim praktičnim vežbama jedinice za spasavanje vodi se evidencija u knjizi o službi spasavanja i u matičnim listovima (kartonima) članova jedinice.

Matični list člana jedinice za spasavanje treba da sadrži: ime i prezime člana jedinice, dan, mesec i godinu rođenja, zvanje odnosno kvalifikaciju i posao koji vrši, funkciju u jedinici za spasavanje, adresu stana, izvršene lekarske preglede, podatke o osposobljavanju (teorijskoj nastavi i praktičnoj vežbi) i položenom ispitu, učestvovanje u akcijama spasavanja, kao i inventarski broj aparata za disanje, usnika odnosno maske koja mu je dodeljena.

Član 50.

Organizacije iz člana 26. ovog pravilnika moraju za članove jedinice za spasavanje obezbediti odgovarajuću vrstu i broj ostalih sredstava lične zaštite i lične zaštitne opreme, zavisno od vrste i stepena opasnosti kojima članovi jedinice mogu biti izloženi pri akciji spasavanja.

Sredstva iz stava 1. ovog člana (zaštitni šlemovi za zaštitu glave od pada predmeta, od udara o tavanicu ili druge predmete i od udara električne struje pri dodiru glave sa električnim vodom, zaštitne rukavice, zaštitna obuća, zaštitna odeća i ostala sredstva lične zaštite i zaštitne opreme) moraju ispunjavati uslove predviđene važećim jugoslovenskim standardima i odredbama Pravilnika o sredstvima lične zaštite na radu i ličnoj zaštitnoj opremi ("Službeni list SFRJ", br. 35/69).

IV. PREGLEDI I ISPITIVANJE IZOLACIONIH APARATA ZA DISANJE

Član 51.

Izolacioni aparati za disanje i njihovi delovi moraju se pregledati i ispitivati najmanje jedanput mesečno, a naročito pre i posle svake upotrebe.

Pritisak kiseonika u bocama izolacionih aparata predviđen u članu 33. stav 1. ovog pravilnika treba ispitati najmanje jedanput mesečno pomoću manometra konstruisanog za pritisak veći za 50% od ispitivanog pritiska u boci.

Čistoća kiseonika predviđena u članu 33. stav 1. ovog pravilnika mora se proveriti hemijskom analizom uzoraka uzimanih iz najmanje svake dvadesete boce osim ako proizvođač kiseonika predviđeni kvalitet dokazuje posebnom potvrdom ili atestom.

Upaljači CO₂ (kalijumove patrone) ispituju se vaganjem na preciznoj vagi na način i u rokovima koji su predviđeni u članu 34. ovog pravilnika.

Član 52.

Pored pregleda i ispitivanja izolacionih aparata za disanje i njihovih delova koji se vrše u rokovima predviđenim u članu 51. ovog pravilnika, mora se u stanicama za spasavanje najmanje dva puta godišnje vršiti detaljan pregled i ispitivanje ispravnosti ostalih uređaja i opreme tih stanica.

Član 53.

O rezultatima pregleda i ispitivanja izolacionih aparata, njihovih delova, kao i ostalih uređaja i opreme stanica za spasavanje, treba u posebnim knjigama voditi urednu evidenciju o pregledima i ispitivanjima posebno prema vrsti aparata, uređaja i opreme.

Povremenu kontrolu nad sprovođenjem pregleda i ispitivanja iz čl. 51. i 52. ovog pravilnika vrši lice iz člana 35. stav 1. ovog pravilnika.

V. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 54.

Organizacije iz člana 26. ovog pravilnika kod kojih postoji povećana opasnost od kolektivnih nesreća usled eksplozija, požara, pojave otrovnih zagušljivih gasova i drugih štetnih po zdravlje i život radnika ugrožavajućih iznenadnih pojava organizovaće službu spasavanja i pružanja prve pomoći po odredbama ovog pravilnika u što kraćem roku a najdocnije u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Član 55.

Odredbe čl. 7. i 8. ovog pravilnika ne primenjuju se na one organizacije koje su do dana stupanja na snagu ovog pravilnika obezbedile sredstva za ličnu i kolektivnu zaštitu u smislu Odluke o minimumu obaveznih sredstava za ličnu i kolektivnu zaštitu od ratnih dejstava ("Službeni list SFRJ", br. 13/70).

Član 56.

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaju da važe odredbe čl. 104. do 106. Opšteg pravilnika o higijenskim i tehničkim zaštitnim merama pri radu ("Službeni list FNRJ", br. 16/47 i 36/50) i Pravilnika o službi spasavanja i pružanja prve pomoći u rudnicima i topionicama ("Službeni list FNRJ", br. 29/52).

Član 57.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SFRJ".

Br. 520/2

16. aprila 1971. godine

Beograd

Predsednik
Saveznog saveta za rad,
Anton Polajnar, s. r.

IZMENE

Član 69, tačka 22. Zakona o zaštiti na radu

Zakon je objavljen u "Službenom glasniku RS" br. 42/91 od 18.7.1991. godine.

Član 69.

Do donošenja propisa o opštim i posebnim merama zaštite na radu, ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom, primenjivaće se mere zaštite na radu (pravila), sadržana u sledećim propisima:

...

22. Pravilnik o opremi i postupku za pružanje prve pomoći i organizovanju službe spasavanja u slučaju nezgode na radu ("Sl. list SFRJ", br. 21/71);

...

Član 69 Zakona o zaštiti na radu

Zakon je objavljen u "Službenom listu RCG", br. 35/98 od 16.10.1998. godine.

Član 69

Do donošenja propisa o opštim i posebnim mjerama zaštite na radu iz člana 68 tačka 5 ovog zakona, ukoliko nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom, primjenjivaće se mjere zaštite na radu sadržane u sljedećim propisima:

...

31) Pravilnik o opremi i postupku za pružanje prve pomoći i organizovanju službe spasavanja u slučaju nezgode na radu ("Sl. list SFRJ", br. 21/71),

...